

13-årig skoleelev: Man bliver bange, når man ser sådan noget og ens mor selv ryger

Gladsaxe Kommune har som en af de første i landet gjort rygeforebyggelse til en fast del af skoleskemaet for alle 7- og 8.-klasser. Et teaterforedrag om rygning sætter tankerne i gang.

SUNDHED

DITTE RAVN

Brian har røget i mange år. Nu har han fået ondt i lungerne. Det gør ondt, når han hoster», siger skuespiller Thomas Milton med lav stemme.

Der er helt stille i den mørke sal. Hans blik indstilles på uendeligt. Øjnene bliver blanke, og ikke en eneste bevægelse i ansigtet bryder skuespillerens alvorlige udtryk.

»To og en halv måned senere har han fået lungekræft. Og to måneder senere dør han af kræften«, fortæller Thomas Milton om sin fiktive, afdøde ven Brian.

Det er en ganske almindelig skoledag for 150 af Gladsaxe Kommunes 7.-klasse-elever fra Bagsværd Skole. Men undervisningen er flyttet fra klasselokalet over i en biograf, der er en del af kommunens lokale bibliotek. Foran de unge mennesker står skuespilleren i rollen som en afdanket tobakssælger, som i løbet af de næste 35 minutter skal gøre eleverne kloge på, hvorfor de skal lade være med at tænde den første smøg.

Færre 15-årige ryger

Teaterforedraget for skoleeleverne er første del af en obligatorisk undervisningspakke for alle 750 elever i 7. klasse i Gladsaxe Kommune.

Sådan har det været siden 2014, hvor eleverne i 7. og 8. klasse bliver undervist i rygning og forebyggelse. 'Act On It', hedder projektet.

I 2015 røg 2 procent af 9.-klasse-eleverne i Gladsaxe Kommune daglig, mens tallene på landsplan er over dobbelt så højt. Her røg 5 procent hver dag i 2014, viser tal fra den store nationale skolebørnsundersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed. Undersøgelsen viser desuden, at antallet af daglige rygere blandt 15-årige generelt er faldende. I 2010 røg godt 10 procent af aldersgruppen.

Som en af de første kommuner i Dan-

TEATER MOD TOBAK. Midt i teaterforedraget ringer den afdankede tobakssælgers chef for at få sælgeren til at fortælle eleverne, at rygning er sundt. »Nej, det går sgu ikke. Det kan jeg simpelthen ikke«. Der er helt stille blandt tilskuerne.

Foto: Melissa Kühn Hjerrild

mark, har kommunalpolitikere i Gladsaxe besluttet, at rygeforebyggelse skal være en fast del af skoleskemaet. Formålet er at nedbringe antallet af rygere – både blandt unge og voksne.

»Når vi har valgt at gøre rygeforebyggelsen obligatorisk for udskolingen, er det, fordi vi tror, vi bedst begrænser tilgangen af nye rygere ved at sikre, at alle har været igennem det samme forløb, så de kan støtte hinanden i aktivt at vælge rygning og rygefællesskaber fra«, siger Claus Wachmann (R), formand for børne- og undervisningsudvalget i Gladsaxe Kommune.

Uhyggeligt og ubehageligt

Tilbage på scenen fortsætter Thomas Miltons teaterforedrag. Bag ham suser billeder og videoklip af sted på lærredet. Især

billedet af og historien om storrygeren Brian har efterfølgende gjort indtryk på eleverne.

»Lige pludselig kom det meget tæt på, i forhold til at Thomas' ven faktisk var død af det. Jeg turde ikke rigtig kigge, for det var meget ubehageligt«, siger 13-årige Villads Skytte, der går i 7. y på Bagsværd Skole.

Hans klassekammerat, 13-årige Marie Rosner, har rygning tæt inde på livet, og det satte tanker i gang hos hende.

»Man bliver bange, når man ser sådan noget og ens mor selv ryger. Så er det ret uhyggeligt. Da jeg gik hjem fra foredraget med Thomas, talte jeg med hende om det. Hun sagde, at hun godt vidste det. Hun prøver at stoppe«.

Det er lige præcis de stærke følelser, Thomas Milton trækker på, når han for-

midler budskaber om røg, nikotin og afhængighed. Afdelingsleder for børnesundhed i Gladsaxe Kommune Mette Elsig peger på, at netop teatrets virkemidler gør, at børnene tager paraderne ned.

»Når de er inde og se Thomas' foredrag, rammer vi dem ret hårdt. Og det hele er vendt på hovedet, i forhold til at Thomas får skabt en alliance med eleverne. Der står ikke bare en eller anden voksen med en løftet pegefingert«, forklarer hun.

Teaterforedraget bliver for alle 7- og 8.-klasser på kommunens otte folkeskoler fulgt op af halvanden times undervisning, hvor to kommunale sundhedsplejersker kommer ud i de enkelte klasser.

Med et jeopardy-spil vækker de elementer af Thomas' optræden til live og får eleverne til at tale om emner som gruppepres, flertalsmisforståelser og hvordan

man siger nej tak til smøger. Intentionen med at sætte tidligt ind hos de unge elever er, at de udskyder hvæset af den første smøg og dermed forbliver røgfri et godt stykke ind i ungdommen.

Dog viser tal fra en landsdækkende undersøgelse af sundheden blandt elever på ungdomsuddannelser, at de ikke forbliver røgfri. Her ryger 12 procent af gymnasieeleverne daglig, mens eleverne på erhvervsskolerne ryger langt mere. Her tænder 37 procent af de unge cigaretter hver dag.

Politisk opbakning er afgørende

Før politikerne besluttede at gøre anti-rygning obligatorisk på folkeskolerne, gjorde Gladsaxe som de fleste andre kommuner.

Sundhedsplejen havde et undervisningsforløb med faktatunge slides om rygning, som de kontaktede skolerne hvert år for at tilbyde. Nogle skoler takkede ja, andre takkede nej.

I dag er Gladsaxe Kommune lykkedes med at komme ud med rygeforebyggelsen til alle elever i 7. klasse, understreger Mette Elsig. Og hun er ikke i tvivl. Den politiske opbakning er alfa og omega.

»Uden en politisk beslutning i ryggen bliver det rigtig svært at gennemføre rygeforebyggelse, som når alle, for så vil det være nogle sundhedsplejersker, der skal henvende sig på den enkelte skole og spørge, om de ikke godt vil prioritere det. Den diskussion er slut hos os«.

Gevinsten ved at have gjort undervisningen obligatorisk er, at kommunen på den lange bane forhåbentlig får nedbragt antallet af rygere. Mette Elsig håber, at Act On It-projektet kan være med til at stoppe tilførslen af nye rygere nedefra.

Ud over et engangsbeløb på 200.000 kroner, som det kostede at udvikle Act On It-konceptet, betaler kommunen årlig 150.000 kroner for både teaterforedraget og sundhedsplejerskernes undervisning. Prisen dækker over undervisning til 750 elever.

Og der er ingen udløbstid på projektet, netop fordi undervisningen er politisk vedtaget.

Efter at have lavet vejtrækningsøvelser, set på billeder af rygerlunger og raske lunger og kortlagt, hvad en cigaret egentlig består af, er teaterforedraget ved at slutte. Thomas Milton skuer ud over stole-rækkerne.

»Nu kender I sandheden. Sandheden om rygning. Og I kan vælge at blive den første røgfri generation«.

ditte.ravn@pol.dk

«Lige pludselig kom det meget tæt på i forhold til, at Thomas' ven faktisk var død af det. Jeg turde ikke rigtig kigge Villads Skytte, elev i 7. y

KUN ONSDAG - TORSDAG

Gælder kun onsdag d. 20. og torsdag d. 21. april

4 POSER

99,-

SPAR 61,-

IRMAS RÅ ELLER KOGTE VANNAMEI REJER
4 x 150 g, Kg-pris 165,00
Dybfrost

IRMAS RÅ KÆMPE REJER
4 x 150 g, Kg-pris 165,00
Dybfrost

IRMAS RÅ KÆMPE REJER
4 x 150 g, Kg-pris 165,00
Dybfrost

SPAR 40,-

IRMAS SPECIALKAFFE HELE BØNNER
4 x 250 g, Kg-pris 110,00
Vælg mellem flere varianter

BRASILIANSK MARMORERET OKSEFILET
1 stk
295,-
Min. 1900 g, Kg-pris maks. 155,26
Kan steges hel eller skæres til bøffer

SPAR 288,-

UNDER 1/2 PRIS

BRICCO MAGNO
6 x 75 cl, Literpris 62,00
Italien

6 fl 279,-

Gælder KUN de viste varer

Tilbuddene gælder fra onsdag d. 20. til og med torsdag den 21. april 2016. Der tages forbehold for pris- og afgiftsændringer, trykfejl, manglende leverancer samt udsolgte varer. Se Irma.dk for nærmeste Irma og åbningstider. Irma bytter per kulançe.

Irma